

ARTS PLASTIQUES

LA CUCANYA

A París ha produït una certa sensació una novel·la de René-Jean Clot, *La cucanya*, el personatge més important de la qual és, sota nom figurat, Picasso.

La cucanya sembla ésser una narració autobiogràfica. El protagonista, un pintor senzill, ingenu, primitiu, acusa Picasso d'ésser una reencarnació d'Atila, lliurat a destruir la Pintura, amb un talent i una eficàcia sobrehumans.

Clot explica el drama, el profund desconcert, d'acabar-se amb el seu petit bagatge de pintor a l'obra de Picasso i exposa els problemes més vius i més apassionants de l'art del nostre temps, amb una bona fe i una dolguda expressió que donen un gran interès al llibre.

Es simptomàtic que s'alci aquesta veu i que trobi un ressò més gran que el que correspondria al mèrit literari de la novel·la. Realment, mai com ara la pintura no havia estat una matèria tan confusa i especulativa, ni mai no hi havia hagut una quantitat tan considerable de gent amb la sospita o la secreta esperança de ser pintors, sense que hi hagi gaires elements per a desenganyar-los.

La frontera implícita que servia per a determinar quan una persona amb una especial inclinació de l'esperit podia convertir-se en pintor, Picasso l'ha anat fent retrocedir i afeblint-la fins a desaparèixer. Abans, quan es produïa l'escena (esdevinguda un tòpic romàntic) del fill que s'acarava al pare per dir-li que volia ser pintor, el pare, amb tota la seguretat moral que dóna el creure que els miracles no es prodiguen, podia manar-li d'una manera categòrica que s'ho tregués del cap. Ara, en una situació semblant, el pare comença a pensar amb el *Retrat de Mr. Bernstein* o amb la famosa cabra de Picasso i tot de dubtes el priven de prendre decisions definitives.

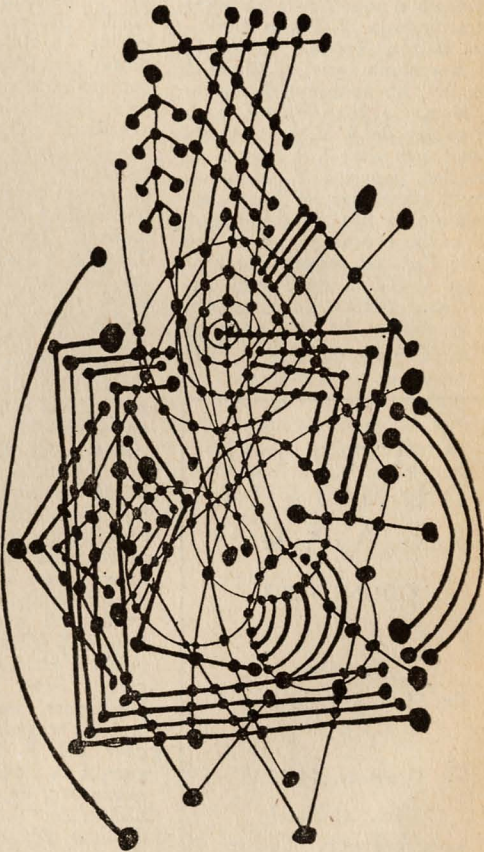
Sense ésser tan categòrics com René-Jean Clot, que afirma que la Pintura ha mort, assassinada per Picasso, es podria creure que agonitza, en virtut que tot de mans insensibles i plenes de talent l'enfonsen en una mar de literatura.

Picasso té un poder de suggestió enorme. Ell, potser més que ningú, ha contribuït a crear per reflex o per pur mimetisme, un monstre que entre els molts qualificatius que li escaurien podria rebre el de crítica d'art lírica, o novel·lada, o bé narració crítica. No ho sé ben bé. El cas és que ha anat sorgint un personatge els principis del qual foren inofensius i tímids: el crític d'art psicoanalista i poeta, una mica tirador de

cartes i una mica descobridor d'estrelles. Per a ell, l'obra d'art és un simple pretext per a elucubrar i bastir conceptes bells, audaços, originals, mai no dits. Ha sortit victoriosament del camp estricte de les arts plàstiques i pontifica sobre matèries tan allunyades del tema com són la fisiologia del sistema nerviós o el socialisme.

Per a aquest ésser inquiet, polifacètic i caçador, Picasso ha estat una mina, amb múltiples vetes i galeries. L'home que ha sobreviscut ja a uns quants *ismes*, que fins a cert punt s'ha sobreviscut a si mateix i que en qüestió de posar-se al dia sempre pot pronunciar una darrera paraula, proporciona un material inesgotable. I en aquest cas no es pot dir que el primer sorrorès sigui ell mateix, sinó que hi ha un deliberat, un conscient feinejar en aquest conspicu fabricant de sorpreses.

Picasso restarà, però del món febricitant creat sota la seva òrbita probablement no en quedarà res i caldrà començar de nou, contingència a la qual s'acara el vell espatotxí amb un orgull no dissimulat. Però serà, com pertoca, un recomen-

Dibuix per "Le chef-d'œuvre inconnu" (Picasso)

çar sense innocència: per sempre més tindrà derivacions l'estupor d'una època que entre diverses obres abstractes (em refereixo a les més acreditades), presumiblement dins un clima creador semblant, n'hi hagi que valguin mig milió de francs i d'altres que només arribin a dos-cents setanta-cinc mil. De les subtils consideracions que fan que altres productes amparats per signatures menys o gens conegudes no tinguin cap valor, és difícil parlar-ne, perquè entren de ple en el camp del misteri. Aquí rau el triomf perfecte del crític d'art i del coneixedor moderns: la facultat de precisar en el buit, de reduir a fórmules tot un sistema que tracta com sigui de defugir-les.

Si Rafael, posem per cas, visqués la nostra actualitat, també es veuria empès pel giravoltar entorn de la cucanya. Després de sentir-se dir reiteradament que posés la seva pintura al corrent, un dia, cansat, perplex, amb una espurna d'esperança, s'acostaria al pal untat amb greix i faria cua per a provar d'enfilar-s'hi.

Si és pogués donar un cas semblant, és gairebé segur que la màgia de Picasso no deixaria de funcionar: grim pant i relliscant, untuós, fent esforços per arrapar-se a una matèria escorredissa, el mateix Rafael potser tindria moments en els quals creuria que aquell, i només aquell, és el camí que pot recórrer l'artista sense por d'equivocar-se.— PERE CALDERS

Dibuix de B. Messeguer (ploma).

El paper utilitzat
per aquesta revista
és adquirit a

PAPEL-MEX, S. A.

Ayuntamiento N.º 112

MEXICO, D. F.

Casa del Arte

LA CASA ON L'ARTISTA
TROBA TOT EL QUE
NECESSITA

Els marcs de més originalitat

Tel. 18-36-20 * Av. Independencia 101-C

MEXICO, D. F.